

Postanowienie z dnia 19 czerwca 2001 r.

I PZ 31/01

Wyrażenie przez Sąd Najwyższy w uchwale stanowiska w sprawie interpretacji prawa, które w ocenie strony zwiększa prawdopodobieństwo wygrania przez nią procesu, nie stanowi okoliczności uzasadniającej twierdzenie, że przekroczenie terminu do wniesienia kasacji nastąpiło bez jej winy (art. 168 § 1 KPC).

Przewodniczący Prezes SN Walerian Sanetra (sprawozdawca), Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 czerwca 2001 r. sprawy z powództwa Zofii C. i Katarzyny D. przeciwko „P.P.” SA w P. i Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa o ustalenie prawa do nabycia nieodpłatnych akcji, na skutek zażalenia wniesionego przez powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 lutego 2001 r. [..]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

W imieniu powódek Zofii C. i Katarzyny D. wniesione zostało zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 lutego 2001 r. [...], którym odrzucona została ich kasacja od wyroku tego Sądu z dnia 26 października 2000 r. Odrzucenie kasacji przez Sąd Apelacyjny było następstwem wniesienia jej z naruszeniem art. 393⁴ § 1 KPC (który przewiduje, że kasację wnosi się w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej) oraz oddalenia wniosku powódek o przywrócenie terminu do złożenia kasacji. Motywem, który skłonił powódki do złożenia tego wniosku stała się uzyskana przez nie informacja o uchwale Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 r., III ZP 20/00, w myśl której spadkobiercy pracownika, który miał prawo do preferencyjnego zakupu akcji - w określonych warunkach - są uprawnieni do nieodpłatnego nabycia akcji skomercjalizowanego przed-

siębiorstwa państwowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wniosek powódek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji jest nieuzasadniony. Zgodnie z art. 168 KPC przesłankami uzasadniającymi przywrócenie terminu jest brak winy strony w uchybieniu terminu (przy założeniu, że uchybienie terminu pociąga za sobą ujemne skutki procesowe dla strony - art. 168 KPC). W ocenie Sądu Apelacyjnego kryterium braku winy jako przesłanki zasadności wniosku o przywrócenie terminu wiąże się z obowiązkiem strony do szczególnej staranności przy wykonywaniu czynności procesowej. Powódki w sposób prawidłowy były powiadomione o terminie rozprawy apelacyjnej w dniu 26 października 2000 r., na którą się nie stawiły. Nie wystąpiły również z wnioskiem o nadesłanie wyroku z uzasadnieniem. Dopiero w dniu 16 listopada 2000 r. jedna z powódek (Zofia C.) wystąpiła z wnioskiem o przesłanie wyroku Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem. W ocenie tego Sądu powódki nie wykazały staranności w prowadzeniu własnego procesu, „mimo że o każdej czynności podejmowanej przez Sąd były prawidłowo informowane. Uzyskanie informacji o uchwale Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 r., która nie przesądza oceny merytorycznej roszczeń powódek, nie może stanowić przesłanki do przywrócenia terminu, skoro winę za brak czynności podejmowanych w sprawie ponoszą same powódki”.

W uzasadnieniu zażalenia w szczególności podniesiono, że wprowadzie samo uzyskanie informacji o wspomnianej wyżej uchwale Sądu Najwyższego „nie stanowi wyłącznej przesłanki do przywrócenia terminu, jednakże, gdy uchwała ta w sposób zasadniczy zmienia sytuację prawną spadkobierców pracownika co do prawa preferencyjnego zakupu akcji, przyznając im uprawnienie, to brak możliwości wniesienia kasacji z powodu uchybienia terminu spowodowałoby po stronie powódek nierówność wobec prawa”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Argumentacja przedstawiona przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia jest prawidłowa. Z okoliczności sprawy wynika, że powódki zrezygnowały z dalszego toczenia procesu i świadomie nie zamierzały wnosić kasacji. W tym też znaczeniu dopuszczenie przez nie do przekroczenia terminu do wniesienia kasacji (w następstwie niewystąpienia z wnioskiem o doręczenie im wyroku z uzasadnieniem) zostało przez nie zawinione. Powodem niezachowania tego terminu nie były jakieś okoliczności od nich niezależne, brak rozeznania czy też

obiektywne utrudnienia lub przeszkody, które uniemożliwiły bądź znacznie ograniczyły ich możliwości w podjęciu określonych działań, co uzasadniałoby ocenę, że uchybienie terminu nastąpiło bez ich winy. Nie jest przy tym prawdą, że uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 r. „zmieniła sytuację prawną spadkobierców pracownika co do preferencyjnego zakupu akcji”, bo uchwały Sądu Najwyższego nie zmieniają (nie kształtują) stanu prawnego (uchwała ta dotyczy przy tym akcji nabywanych nieodpłatnie, a nie na zasadach preferencyjnych). Po wydaniu tej uchwały powódki prawdopodobnie oceniają, że miałyby większą szansę na wygranie sprawy, ale okoliczność ta nie uzasadnia jeszcze poglądu, iż powinno to mieć znaczenie dla osądu ich winy (braku winy) w przekroczeniu terminu do wniesienia kasacji. Brak po ich stronie winy w przekroczeniu terminu zasadniczo powinien być przy tym oceniany według stanu ich świadomości i woli w czasie, w którym możliwe było wniesienie środka zaskarżenia, a nie według tego, że pod wpływem nowych informacji - już po upływie terminu przewidzianego w ustawie - zmieniły swoje oceny oraz zamierzenia i postanowiły kontynuować rozpoczęty spór. Wyrażenie w uchwale przez Sąd Najwyższy określonego stanowiska w sprawie interpretacji prawa, które w ocenie strony zwiększa prawdopodobieństwo wygrania przez nią procesu, nie stanowi okoliczności, która uzasadnia twierdzenie, że przekroczenie terminu do wniesienia przez nią środka odwoławczego - z wniesienia, którego wcześniej ona zrezygnowała - nastąpiło bez jej winy (art. 168 § 1 KPC).

=====